

۴- فقه شیعی

۵- حاکمیت شیعه

۶- اندیشه و کلام شیعی

۷- آیین و مناسک شیعی

۸- فلسفه و میراث عقلی شیعی

هر فصل این کتاب با مقدمه‌ای یکی از شیعه پژوهان برجسته غربی آغاز و در ادامه چند مقاله در حوزه‌های مختلف در ذیل هر فصل منتشر شده است. سه نوشتار در این کتاب به قلم ویلفرد مادلونگ به رشته تحریر درآمده است.

۱- مقدمه فصل نخست کتاب که درباره تاریخ و تاریخ‌نگاری تشیع است: مادلونگ ابتدا اشاره می‌کند که در قرن ۱۹ میلادی بیشتر توجه اسلام‌شناسان به اسلام سنی بوده و جز چند نوشته محدود، توجه خاصی به اندیشه‌های تشیع نداشتند. او همچنین می‌نویسد که در اواسط قرن ۲۰ میلادی جریانی در میان اسلام‌شناسان غربی ایجاد شد که با تشکیک در منابع تاریخی مسلمانان به دنبال آن بودند تا اعتبار گزاره‌های تاریخی مسلمانان را زیر سؤال ببرند. برخی دیگر نیز با هجمه به مسئله اسناد و توثیق روایات اسلامی همین مسیر را ادامه دادند. اما در مقابل پاسخ‌های مختلفی از سوی برخی شیعه پژوهان به این تشکیک‌ها داده شد.

او در ادامه به اتفاقات تاریخی مهم صدر اسلام اشاره می‌کند و با تکیه بر یکی از مهم‌ترین چالش‌های مسلمانان پس از رحلت پیامبر اکرم (ص)، یعنی مسئله خلافت، به دنبال آن است که با تکیه بر منابع اسلامی تصویری از این جدال‌ها

به مخاطب بدهد. همان‌طور که می‌دانید، مادلونگ یکی از مهم‌ترین تک‌نگاری‌ها درباره مسئله خلافت پس از پیامبر (ص) را نوشته است. او در این کتاب پریبرگ با تکیه بر منابع سنی و شیعه به دنبال آن بود تا مسئله خلافت پس از پیامبر (ص) را مورد موشکافی قرار دهد.

بیشتر مطالب نوشته شده در این مقدمه به مسئله خلافت پیامبر (ص) و اعتبارسنجی گزاره‌های منقول در منابع شیعه و سنی پرداخته و نگاهی گذرا به اتفاقات گوناگون دوران خلفا داشته است.

۲- مقدمه فصل ششم که به بررسی تاریخ تصور کلام شیعه پرداخته است: مادلونگ با توجه به سابقه و اشرافی که بر کلام امامیه دارد در این مقدمه شمایی کلی از سیر تصور کلام شیعی در دوره‌های مختلف تاریخی ارائه می‌دهد. او با اشاره به اندیشه‌های کلامی سه مذهب امامیه، زیدیه و اسماعیلیه و تاریخ تصور شکل‌گیری بنیان‌های اصلی فکری این سه مذهب به دنبال آن است تا مشرب‌های اصلی این سه مذهب را نشان دهد.

یکی از حوزه‌های تخصصی مادلونگ نوشته‌های او در حوزه میراث زیدیه و اسماعیلیه است. در این مقدمه نیز می‌توان ماحصل پژوهش‌های عمیق او را درباره میراث این دو مذهب مهم شیعه دید. او در ادامه نیز، با نگاهی دقیق به میراث کلامی امامیه در دوره شیخ مفید، سید مرتضی و شیخ طوسی، آبخورهای اندیشه‌های کلامی امامیه را مورد بررسی قرار می‌دهد. ▶

